

**ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА**  
**ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“**  
**КАТЕДРА „ФИНАНСИ“**

---

Приета от ФС (протокол № 11 от 25.04.2024 г.):

**УТВЪРЖДАВАМ:**

Приета от КС (протокол № 8 от 11.04.2024 г.):

**Декан:**

(доц. д-р Д. Георгиева)

**У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А**

**ПО ДИСЦ.: „ВЪВЕДЕНИЕ В ЗАСТРАХОВАТЕЛНОТО ДЕЛО“;**

**ЗА СПЕЦ: „Банкиране и застраховане“;**

**ОКС „Бакалавър“ – редовно обучение**

**КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3; СЕМЕСТЪР: 5;**

**ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.**

**КРЕДИТИ: 9**

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН**

| ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ               | ОБЩО<br>(часове) | СЕДМИЧНА<br>НАТОВАРЕНОСТ<br>(часове) |
|----------------------------------|------------------|--------------------------------------|
| АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ, т. ч.:        |                  |                                      |
| • ЛЕКЦИИ                         | 45               | 3                                    |
| • УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия) | 30               | 2                                    |
| ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ           | 195              | -                                    |

Изготвили програмата:

1. ....  
(доц. д-р Стоян Киров)

2. ....  
(гл. ас. д-р Светослав Борисов)

Ръководител катедра: .....  
„Финанси“ (доц. д-р Стоян Киров)

## **I. АНОТАЦИЯ**

Дисциплината "Въведение в застрахователното дело" е предназначена за студентите от специалност "Банкиране и застраховане" в ОКС „Бакалавър”, редовно обучение. Тя е задължителна дисциплина и е част от специализираната подготовка.

Целта на дисциплината е да предостави задълбочени познания на студентите за същността, принципите и организацията на застраховането, вкл. да създаде определени практически умения за управление на застрахователните дружества и обслужване на техните клиенти.

В процеса на обучение се усвоят нови знания за функционалните и организационни аспекти на застрахователния бизнес, особеностите на застрахователните продукти, характеристиките на застрахователните сделки, актюерското обслужване, формирането на техническите резерви, дейността и управлението на застрахователните компании и техните посредници, особеностите на презастраховането и неговото видово разнообразие, начините за регулиране на застрахователния бизнес и др.

Дисциплината изгражда умения, които могат да помогнат на студентите да подбират и параметризират застрахователното покритие, да договарят подзастраховане, лично участие и т.н., да осъществяват съзастраховане, да анализират дейността на застрахователните компании, да преценяват ползите от застрахователното посредничество, да калкулират застрахователните премии и техническите резерви и др. Всички тези знания и умения дават възможност на студентите сами да оценяват риска и да предлагат конкретни застрахователни решения.

На базата на предоставените теоретични знания и усвоени практически умения, учебната програма развива математическите и предприемаческите компетентности на студентите.

## **II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ**

| No.<br>по<br>ред                                    | НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ                     | БРОЙ ЧАСОВЕ |    |    |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-------------|----|----|
|                                                     |                                                        | Л           | СЗ | ЛУ |
| 1. ОБЕКТИВЕН И СУБЕКТИВЕН РИСК                      |                                                        | 2           | 2  |    |
| 1.1.                                                | Същност на риска. Несигурност.                         |             |    |    |
| 1.2.                                                | Взаимовръзка между обективния и субективния риск       |             |    |    |
| 1.3.                                                | Измерване на обективния риск                           |             |    |    |
| 1.4.                                                | Отношение към риска. Рисков толеранс.                  |             |    |    |
| 2. РИСКОВИ ОБСТОЯТЕЛСТВА И<br>ЗАСТРАХОВАЕМИ СЪБИТИЯ |                                                        | 4           | 2  |    |
| 2.1.                                                | Същност и видове рискови обстоятелства                 |             |    |    |
| 2.2.                                                | Класификация на вредоносните събития                   |             |    |    |
| 2.3.                                                | Изисквания за застраховаемост на събитията             |             |    |    |
| 2.4.                                                | Особености при застраховането на катастрофични събития |             |    |    |
| 3. СЪЩНОСТ НА ЗАСТРАХОВАНЕТО                        |                                                        | 4           | 2  |    |
| 3.1.                                                | Основни принципи на застраховането                     |             |    |    |
| 3.2.                                                | Функционално предназначение на застраховането          |             |    |    |
| 3.3.                                                | Математически зависимости в застраховането             |             |    |    |
| 3.4.                                                | Предимства на застраховането. Данъчни стимули.         |             |    |    |

|                                                    |                                                         |           |           |  |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------|-----------|--|
| <b>4. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА УСЛУГА</b>                   |                                                         | <b>6</b>  | <b>2</b>  |  |
| 4.1.                                               | Атрибути на застрахователната услуга                    |           |           |  |
| 4.2.                                               | Застрахователен асортимент                              |           |           |  |
| 4.3.                                               | Дистрибуция на застраховки                              |           |           |  |
| 4.4.                                               | Избор и покупка на застрахователна услуга               |           |           |  |
| <b>5. ИНТЕНЗИВНОСТ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ЗАЩИТА</b> |                                                         | <b>6</b>  | <b>4</b>  |  |
| 5.1.                                               | Пълно и недостатъчно застраховане                       |           |           |  |
| 5.2.                                               | Разпределение на отговорността (франшизи)               |           |           |  |
| 5.3.                                               | Допустимост и приложение на съзастраховането            |           |           |  |
| 5.4.                                               | Определяне на обезщетението при различните форми        |           |           |  |
| <b>6. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ИНДУСТРИЯ</b>                |                                                         | <b>4</b>  | <b>2</b>  |  |
| 6.1.                                               | Правна същност и видове застрахователни компании        |           |           |  |
| 6.2.                                               | Специализация на застрахователите                       |           |           |  |
| 6.3.                                               | Финансиране на застрахователната дейност                |           |           |  |
| 6.4.                                               | Форми на съвместна застрахователна дейност              |           |           |  |
| <b>7. АКТЮЕРСКО ОБСЛУЖВАНЕ</b>                     |                                                         | <b>6</b>  | <b>6</b>  |  |
| 7.1.                                               | Структура на застрахователната премия                   |           |           |  |
| 7.2.                                               | Ценообразуване на имуществени застраховки               |           |           |  |
| 7.3.                                               | Калкулация на премията в животозастраховането           |           |           |  |
| 7.4.                                               | Актьорът като професия и отговорности                   |           |           |  |
| <b>8. ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ РЕЗЕРВИ</b>                  |                                                         | <b>4</b>  | <b>2</b>  |  |
| 8.1.                                               | Видове и предназначение на застрахователните резерви    |           |           |  |
| 8.2.                                               | Методи за определяне на застрахователните резерви       |           |           |  |
| 8.3.                                               | Някои специфики при формиране на резервите              |           |           |  |
| <b>9. АНАЛИЗ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ</b>      |                                                         | <b>4</b>  | <b>4</b>  |  |
| 9.1.                                               | Организация и техника на анализа                        |           |           |  |
| 9.2.                                               | Оценка на показателите за щетимост                      |           |           |  |
| 9.3.                                               | Анализ на рентабилността на застрахователите            |           |           |  |
| 9.4.                                               | Интерпретация на показателите за платежоспособност      |           |           |  |
| <b>10. ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО</b>          |                                                         | <b>2</b>  | <b>2</b>  |  |
| 10.1.                                              | Посредническите услуги на застрахователния пазар        |           |           |  |
| 10.2.                                              | Застрахователни агенти. Обвързани и необвързани агенти. |           |           |  |
| 10.3.                                              | Застрахователни брокери                                 |           |           |  |
| 10.4.                                              | Англосаксонски и континентален модел на посредничество  |           |           |  |
| <b>11. РЕГУЛИРАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ</b> |                                                         | <b>3</b>  | <b>2</b>  |  |
| 11.1.                                              | Предпоставки за регулиране на застрахователния бизнес   |           |           |  |
| 11.2.                                              | Видове регулативни мерки към застрахователите           |           |           |  |
| 11.3.                                              | Глобализация на застрахователното регулиране            |           |           |  |
| 11.4.                                              | Директива „Solvency II” – адаптация и проблеми          |           |           |  |
| <b>Общо:</b>                                       |                                                         | <b>45</b> | <b>30</b> |  |

### **III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ**

| <b>№. по ред</b>                        | <b>ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА</b>      | <b>Брой</b> | <b>ИАЗ ч.</b> |
|-----------------------------------------|-------------------------------------|-------------|---------------|
| <b>1.</b>                               | <b>Семестриален (текущ) контрол</b> |             |               |
| 1.1.                                    | Тестове със затворени въпроси       | <b>6</b>    | <b>40</b>     |
| 1.2.                                    | Решаване на задача по алгоритъм     | <b>1</b>    | <b>25</b>     |
| 1.3.                                    | Интерактивен казус                  | <b>1</b>    | <b>20</b>     |
| <b>Общо за семестриален контрол:</b>    |                                     | <b>8</b>    | <b>85</b>     |
| <b>2.</b>                               | <b>Сесиен (краен) контрол</b>       |             |               |
| 2.1.                                    | Изпит (тест)                        |             |               |
|                                         | - писмен тест със затворени въпроси | <b>1</b>    | <b>110</b>    |
| <b>Общо за сесиен контрол:</b>          |                                     | <b>1</b>    | <b>110</b>    |
| <b>Общо за всички форми на контрол:</b> |                                     | <b>9</b>    | <b>195</b>    |

### **IV. ЛИТЕРАТУРА**

#### **ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:**

1. Vaughan, E., Vaughan, T. Fundamentals of Risk and Insurance. Wiley, 2013.
2. Драганов, Хр. Застраховане. София: ИК "Тракия-М", 2008.
3. Киров, Ст., Бенева, М. Каузално застраховане. София: ИК „Direct Services”, 2017.

#### **ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:**

1. Rejda, G., McNamara, M. Principles of risk management and insurance. US: Pearson, 2021.
2. Nicoletti, B. Insurance 4.0: Benefits and Challenges of Digital Transformation. Springer International Publishing: Palgrave Macmillan, 2021.
3. Киров, Ст. Bancassurance и дистрибуционната свобода на застрахователните компании. –В: Финансови измерения на икономическата свобода. Варна: Стено, 2009.
4. Киров, Ст., Киберзастраховането като стабилизатор на финансовата система. Сборник с доклади. Пловдив: ВУСИ, 2019.
5. Драганов, Хр., Нейков, М. Анализ на дейността на застрахователното дружество. София: УНСС, 1999.
6. Илиев, Б. и др. Основни принципи на застраховането. Свищов: АИ "Ценов", 2008.
7. Илиев, Б., Ерусалимов, Р. Застрахователни продукти. В. Търново: Фабер, 2009.
8. Чолаков, Н. Финансова математика. София: ВУЗФ, 2011.

#### **НОРМАТИВНА УРЕДБА**

1. Кодекс за застраховането. ДВ, 102, 2015.
2. Наредба №49 за задължителното застраховане. ДВ, 90, 2014.

Април 2024 г.